



Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie: Al. F. Focha 39, 30–119 Kraków
tel. (012) 427–27–20 fax (012) 427–28–45 e-mail: oke@oke.krakow.pl <http://www.oke.krakow.pl>

PISEMNY EGZAMIN DOJRZAŁOŚCI
Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO 2002/2003
OPIS WYMAGAŃ

Opracowali główni egzaminatorzy języków obcych
Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP
2. OPIS CZĘŚCI EGZAMINU

1. WSTĘP

Niniejszy opis wymagań pisemnego egzaminu dojrzałości z języka łacińskiego w roku szkolnym 2002/2003 uwzględnia strukturę egzaminu, wykaz badanych umiejętności oraz ogólne informacje na temat poszczególnych zadań. Materiał ten opracowano na podstawie:

1. załącznika Nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 marca 2001 r. w sprawie warunków i sposobów oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych:
 - *W części pisemnej egzamin dojrzałości obejmuje dwa przedmioty: 2) drugi przedmiot – w zależności od typu szkoły i profilu kształcenia... b) ...język łaciński – do wyboru przez ucznia – w klasach o profilu klasycznym liceów ogólnokształcących (§ 2 ust.2 pkt. 2b),*
 - *Zakresy wymagań egzaminacyjnych należy dostosować do obowiązujących programów nauczania (§ 8 ust. 1 pkt. 2),*
 - *Z języka łacińskiego i z języka obcego nowożytnego zdającego obowiązują wszystkie tematy zawarte w zestawie egzaminacyjnym (§ 11 ust. 2),*
 - *Na część pisemną egzaminu dojrzałości przeznaczają się po 300 minut (§ 12 ust. 1),*
2. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 6 listopada 2001 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobów oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych:
 - *do wyboru przez ucznia – jeden z następujących języków obcych: język angielski, język francuski, język grecki klasyczny, język hiszpański, język łaciński... (§ 1 pkt. 7a),*
3. załącznika Nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego.

PODSTAWA PROGRAMOWA JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO I KULTURY ANTYCZNEJ

Cele edukacyjne

1. Poznanie kultury antycznej jako podstawy tożsamości kulturowej współczesnej Europy.
2. Zapoznanie z podstawowymi zagadnieniami historii kultury starożytnej Grecji i Rzymu i dostrzeżenie związków tej kultury i języka łacińskiego z kulturą i językami współczesnymi.
3. Poznanie przekazanej przez starożytność tradycji życia obywatelskiego, obowiązków obywatela wobec państwa i innych członków społeczności.
4. Kształtowanie postaw patriotycznych i świadomości przynależenia do określonego kręgu kulturowego.
5. Ułatwienie nauki posługiwania się poprawną polszczyzną i zrozumienie wielu zjawisk językowych w niej zachodzących.
6. Ułatwienie nauki języków obcych i doskonalenie ogólnej sprawności językowej.
7. Ułatwienie rozumienia terminologii współczesnej opartej na językach obcych.
8. Rozwijanie wrażliwości językowej i estetycznej.

9. Doskonalenie umiejętności jasnego i precyzyjnego formułowania myśli, kształcenie samodzielności intelektualnej oraz porządkowanie pracy umysłowej.

Zadania szkoły

A. Wymiar podstawowy

1. Stworzenie warunków do rozpoznania przez uczniów w kulturze antycznej podstawy tożsamości kulturowej Europy.
2. Zapoznanie uczniów z podstawowymi zagadnieniami z historii i kultury starożytnej Grecji i Rzymu oraz ułatwienie im zrozumienia związków tej kultury i języka łacińskiego z kulturą i językami współczesnymi.
3. Zapoznanie uczniów z językiem łacińskim w takim stopniu, aby mogli zrozumieć popularne zwroty, sentencje, powiedzenia starożytnych Rzymian i wyrażenia łacińskie z czasów poklasycznych funkcjonujące w kulturze i języku polskim.
4. Ułatwienie rozumienia terminologii współczesnej opartej na językach klasycznych.
5. Uczenie jasnego i precyzyjnego formułowania myśli, doskonalenia form wypowiedzi.
6. Ułatwienie rozumienia aktualnych wydarzeń społecznych, politycznych, kulturalnych przy wykorzystywaniu wiedzy o świecie starożytnym.
7. Przez obcowanie z wielkimi dziełami sztuki i literatury – budzenie wrażliwości estetycznej i zachęcanie do twórczości własnej.

B. Wymiar poszerzony

1. Umożliwienie uczniom głębszego i bezpośredniego kontaktu z kulturą śródziemnomorską przez opanowanie języka łacińskiego w stopniu pozwalającym na lekturę tekstów oryginalnych.
2. Zapoznanie uczniów z próbkami tekstów reprezentatywnych dla literatury antycznej oraz istotnych z punktu widzenia jej recepcji (gatunku, formy literackiej, treści, wątków) w kulturze europejskiej.
3. Kształcenie umiejętności analizy tekstu.
4. Przygotowanie do interpretowania tekstów, formułowania i wyrażania sądów.
5. Przedstawienie łaciny jako języka wspólnego Europy późnego antyku, średniowiecza i renesansu.
6. Rozbudzanie wrażliwości estetycznej i zachęcanie do twórczości własnej przez obcowanie z wielkimi dziełami sztuki i literatury.

Treści

A. Wymiar podstawowy

1. Chronologia starożytności.
2. Elementy historii i geografii świata antycznego.
3. Mitologia: wybór mitów greckich, legendy związane z początkami Rzymu, funkcja mitu w kulturze.
4. Obrzędy, święta, uroczystości w Grecji i w Rzymie, rola igrzysk olimpijskich i widowisk teatralnych.
5. Wybrane zagadnienia z literatury greckiej i rzymskiej.
6. Sztuka grecka i rzymska na wybranych przykładach.
7. Wybrane zagadnienia z życia codziennego Greków i Rzymian.

8. Podstawowe wiadomości o dziejach języków i pisma.
9. Nauczanie podstaw gramatyki łacińskiej w zakresie umożliwiającym tłumaczenie i analizę tekstów wybranych do zrealizowania wyżej wymienionych zadań (wymiar podstawowy).
10. Uwzględnienie w nauczaniu zwłaszcza tej części leksyki łacińskiej, której poznanie umożliwi zrozumienie etymologii wielu wyrazów używanych we współczesnej polszczyźnie i językach nowożytnych oraz ułatwi posługiwanie się nimi.

B. Wymiar poszerzony

1. Gramatyka, leksyka i frazeologia języka łacińskiego w zakresie umożliwiającym tłumaczenie i analizę tekstów oryginalnych.
2. Wybrane fragmenty tekstów Cezara, Cyserona (list, mowa, traktat), Horacego, Owidiusza, Wergiliusza, autorów polsko – łacińskich.
3. Literatura grecka i rzymska: cechy poezji i prozy łacińskiej, dramat antyczny, geneza wybranych gatunków literackich, wybrane zagadnienia filozoficzne.
4. Elementy wiedzy o starożytności jako komentarz i tło dla tłumaczonych tekstów: chronologia, instytucje państwowe i formy sprawowania rządów, prawo i sądownictwo, wojskowość, centra i peryferie cywilizacji i kultury śródziemnomorskiej.
5. Łacina jako język literatury, środek komunikacji językowej, język sakralny, język tekstów naukowych.
6. Wpływ łaciny na strukturę i zasoby leksykalne współczesnych języków europejskich.
7. Znaczenie dziedzictwa antyku dla kultury polskiej.
8. Osiągnięcia starożytnych w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych.

Osiągnięcia

A. Wymiar podstawowy

1. Dostrzeganie związków między kulturą Grecji i Rzymu a kulturą współczesną.
2. Wykorzystywanie elementów wiedzy na temat kultury śródziemnomorskiej w dalszych etapach edukacji, w życiu społecznym i zawodowym.
3. Poszukiwanie, gromadzenie i wykorzystywanie informacji pozwalających na odnajdywanie przyczyn i źródeł zjawisk współczesnych w kulturze śródziemnomorskiej.
4. Posługiwanie się słownikami dla zrozumienia oraz interpretacji popularnych zwrotów, sentencji, pojęć i terminów pochodzących z języków klasycznych.

B. Wymiar poszerzony

1. Rozumienie i tłumaczenie oryginalnych tekstów łacińskich.
2. Analizowanie, interpretowanie i komentowanie tekstów oryginalnych i w przekładach.
3. Operatywna znajomość gramatyki łacińskiej.
4. Wykorzystywanie języka łacińskiego do lepszego zrozumienia zjawisk językowych zachodzących w polszczyźnie i innych językach nowożytnych.
5. Posługiwanie się słownikami i podręcznikami gramatyki w pracy nad przekładem i analizą tekstów oryginalnych.

2. OPIS CZĘŚCI EGZAMINU

Bazę zamieszczonego poniżej zakresu wymagań egzaminu dojrzałości z języka łacińskiego w roku szkolnym 2002/2003 stanowi podstawa programowa języka łacińskiego i kultury antycznej wprowadzona rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 roku.

Pisemny egzamin dojrzałości z języka łacińskiego trwa pięć godzin zegarowych i składa się z trzech części:

- I. ROZUMIENIE TEKSTU CZYTANEGO
- II. TEST LEKSYKALNO-GRAMATYCZNY
- III. PRZEKŁAD TEKSTU NA JĘZYK POLSKI

Zestaw zadań egzaminacyjnych zawiera zadania sprawdzające umiejętności przewidziane dla zdających z klas ogólnych oraz zadania sprawdzające umiejętności przewidziane wyłącznie dla maturzystów z klas o profilu klasycznym. W opisie każdej części egzaminu, zamieszczonym poniżej, gwiazdką (*) oznaczono umiejętności badane zadaniami przeznaczonymi dla zdających, którzy uczęszczali do klas o profilu klasycznym.

W częściach I i II maturzyści z klas o profilu ogólnym wykonują wyłącznie zadania nieoznaczone gwiazdką.

Zdający z klas o profilu klasycznym wykonują w częściach I i II wszystkie zadania – zarówno te oznaczone, jak i nieoznaczone gwiazdką.

W części III, zarówno zdający z klas o profilu ogólnym jak i maturzyści z klas o profilu klasycznym dokonują przekładu tekstu na język polski, który oceniany jest zgodnie z kryteriami dostosowanymi do profilu kształcenia – ogólnego lub klasycznego.

CZĘŚĆ I – ROZUMIENIE TEKSTU CZYTANEGO

W tej części egzaminu sprawdzane są następujące umiejętności:

- ☐ **w wymiarze podstawowym:**
 - rozumienia i analizowania oryginalnych tekstów łacińskich,
- ☐ **w wymiarze poszerzonym, dodatkowo:**
 - *interpretowania i komentowania oryginalnych tekstów łacińskich.

Zdający czytają fragment oryginalnego tekstu o długości 10-16 linijek i na jego podstawie wykonują jedno lub dwa zadania zamknięte. Tekst stanowi zwartą całość niewymagającą szerszego kontekstu; w uzasadnionych przypadkach podane są objaśnienia.

Techniki: wielokrotny wybór, prawda / fałsz lub przyporządkowywanie.

CZĘŚĆ II – TEST LEKSYKALNO-GRAMATYCZNY

W tej części egzaminu sprawdzane są:

☐ w wymiarze podstawowym:

- umiejętność rozumienia i interpretowania zwrotów i sentencji, pojęć i terminów pochodzących z języka łacińskiego,
- znajomość podstaw gramatyki łacińskiej,

☐ w wymiarze poszerzonym, dodatkowo:

- *operatywna znajomość gramatyki łacińskiej.

Zdający wykonują zadania zamknięte, w których wykorzystane są techniki: wielokrotny wybór, przyporządkowanie, prawda / fałsz oraz zadania otwarte np. transformacje.

CZĘŚĆ III – PRZEKŁAD TEKSTU NA JĘZYK POLSKI

Ta część egzaminu sprawdza umiejętności:

☐ w wymiarze podstawowym:

- rozumienia różnorodnych tekstów oryginalnych,
- tłumaczenia oryginalnych tekstów łacińskich,

☐ w wymiarze poszerzonym, dodatkowo:

- *oddania w przekładzie ogólnego charakteru tekstu przy zachowaniu spójności i poprawności stylistycznej tłumaczenia.

Zdający dokonują przekładu jednego z dwóch tekstów oryginalnych o długości 10-16 linijek. Tekst stanowi zwartą całość niewymagającą szerszego kontekstu; w uzasadnionych przypadkach podane są objaśnienia.

Przekład tekstu na język polski oceniany jest według schematu obejmującego kryteria szczegółowe oraz kryterium poprawności językowej i stylistycznej. Kryteria te dostosowane są do profilu klasy, do której uczęszczali maturzyści zdający pisemny egzamin dojrzałości z języka łacińskiego (profil ogólny lub profil klasyczny).

W trakcie całego egzaminu z języka łacińskiego zdający mogą korzystać ze słownika łacińsko-polskiego.

Maturzysta z klasy o profilu ogólnym przystępujący do pisemnego egzaminu dojrzałości z języka łacińskiego zdał egzamin, jeżeli uzyskał co najmniej 40% punktów za zadania sprawdzające umiejętności z wymiaru podstawowego. Maturzysta z klasy o profilu klasycznym zdał egzamin dojrzałości z języka łacińskiego, jeżeli uzyskał co najmniej 40% punktów za zadania sprawdzające umiejętności z wymiaru podstawowego i poszerzonego.